

بندر چابهار یا «ز انوی خودی»

توسعه‌می‌یابد نه «عصای لوزان» هند

موضوع توسعه بندر چابهار، حداقل طی یک دهه اخیر، بیش از آنکه در چارچوب اقتصاد زیرساخت و لیسنیک دنبال شود، تحت تأثیر ملاحظات سیاسی و رقابت‌های ژئوپلیتیکی قرار گرفته و مع‌الأسف همین جابه‌جایی اولویت‌ها موجب شده است ارزیابی عملکرد بازیگران خارجی حاضر در این بندر، مخصوصاً هند، نیز عمدتاً بر پایه ملاحظات دیپلماتیک صورت گیرد و معیارهای اقتصادی در حاشیه قرار بگیرد، حال آنکه برای سنجش موفقیت یا ناکامی هر مشارکت خارجی در یک پروژه بندری، شاخص‌های مشخصی مثل حجم سرمایه‌گذاری محقق شده، میزان توسعه زیرساخت، سرعت اجرای تعهدات، افزایش ظرفیت عملیاتی، رشد جریان کالا و تأثیر بر جایگاه ترازیتی منطقه وجود دارد و کارنامه همکاری ایران و هند در چابهار بر مبنای همین شاخص‌ها، ابهامات جدی درباره دستاوردهای این مشارکت ایجاد کرده است.

سرمایه‌گذاری خارجی معمولاً وقتی دارای ارزش راهبردی تلقی می‌شود که به خلق ظرفیت جدید منجر شود و به تبع آن حضور یک شریک خارجی وقتی موضوعیت پیدا می‌کند که منابع مالی، فناوری، تجهیزات و شبکه‌های تجاری جدید را وارد پروژه کند و فرآیند توسعه را نسبت به حالت عادی شتاب ببخشد و قاعدتاً اگر چنین اتفاقی رخ ندهد، اصل همکاری خارجی به خودی خود فاقد مزیت اقتصادی خواهد بود و چابهار ما نیز از این قاعده مستثنا نیست، لکن آنچه برای اقتصاد کشور مان اهمیت دارد، تعداد توافق‌نامه‌ها و حجم مذاکرات انجام‌شده نیست، بلکه میزان تحقق تعهدات و آثار ملموس آن در عملکرد بندر است.

تقریباً خیلی از دفعه‌مندان متفق‌القول هستند که هند از ابتدا چابهار را با ملاحظات خاص خود دنبال کرد و دسترسی به افغانستان بدون عبور از خاک پاکستان، ایجاد مسیر جایگزین برای ارتباط با آسیای مرکزی و حضور در معادلات ترازیتی پیرامون اقیانوس هند، اهداف اصلی دهللی‌نورا تشکیل می‌داد، البته این اهداف لزوماً با نیازهای توسعه‌های ایران تعارضی نداشت، اما یک مسئله اساسی از همان ابتدا وجود داشت مبنی بر اینکه چابهار برای هند یک ضرورت حیاتی اقتصادی نبود، بلکه ابزاری برای افزایش قدرت مانور در محیط پیرامونی خود محسوب می‌شد و تفاوت میان این دو نگاه، در زمان اجرا خود را آشکار کرد زیرا صرفاً بخشی از سبد سیاست خارجی یک کشور است، از حیث میزان تعهد و سرعت پیشرفت قابل مقایسه نیست.

شورویخانه رفتار هند در سال‌های بعد نیز همین واقعیت را تأیید کرد و هر بار که فضای بین‌المللی دچار تغییر شد یا فشارهای ناشی از تحریم‌های امریکا افزایش یافت، روند اجرائی تعهدات با احتیاط بیشتری دنبال شد، این در حالی است که سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های بندری، بر خلاف تجارت کالا، ماهیتی بلندمدت دارد و نیازمند تصمیم‌هایی است که از ثبات و استمرار برخوردار باشند، بنابراین سرمایه‌گذاری بندری با منطق انتظار و تعلیق سازگار نیست و بندری که قرار است به کانون ترازیت منطقه تبدیل شود، به منابع مالی مستمر، توسعه تجهیزات، تکمیل پست‌گزاره و اتصال به شبکه حمل‌ونقل نیاز دارد، پس طبعاً وقفه در این زنجیره، بخشی از مزیت رقابتی بندر را از میان برده است.

مشکل اصلی چابهار در نقطه‌ای قرار دارد که بخش قابل توجهی از مباحث مطرح‌شده پیرامون این بندر بر حضور یا عدم حضور سرمایه‌گذار خارجی متمرکز شده است، در حالی که منتظر تعیین‌کننده‌جسای دیگری قرار دارد، یعنی مزیت یک بندر صرفاً از اسکله و جرقفیل حاصل نمی‌شود و زمانی به موتور رشد اقتصادی تبدیل می‌شود که به شبکه ریلی، مراکز لجستیکی، صنایع پشتیبان، انبارهای مدرن، پایانه‌های چندوجهی و بازار مصرف متصل باشد و قاعدتاً بدون این زنجیره، حتی بزرگ‌ترین سرمایه‌گذاری‌های خارجی نیز دستاورد پایداری بر جای نمی‌گذارند، از همین منظر، گره زدن آینده چابهار به تصمیمات دهللی‌نو از ابتدا دارای ضعف تحلیلی بوده؛ زیرا بخش عمده متغیرهای اثرگذار بر موفقیت این بندر اساساً در داخل کشور قرار دارد.

مقایسه تجربه چابهار با نمونه‌های موفق منطقه نیز همین نکته را برجسته می‌کند به طوری که بنادر بزرگ جهان پیش از آنکه از سرمایه خارجی بهره‌برند، بر پایه یک راهبردملی توسعه یافته‌اند، یعنی دولت‌ها ابتدا زیرساخت اصلی را تکمیل کرده‌اند، سپس شبکه‌های حمل‌ونقل را توسعه داده‌اند و ارتباط بندر با مراکز تولید و مصرف را برقرار کرده‌اند و نهایتاً از سرمایه خارجی برای افزایش سرعت رشد استفاده کرده‌اند، بدیهی است در چنین الگویی، سرمایه‌گذار خارجی نقش مکمل دارد و جابه‌جایی این دو جایگاه، معمولاً به وابستگی و محاسبات طرف خارجی منجر می‌شود که طبیعتاً تابع منافع ملی همان کشور بوده و شورویخانه هند نیز تا کنون منافقه رفتار کرده است.

بنابراین مسئله چابهار فراتر از عملکرد هند بوده و نکته بنیادی تر آن است که چرا توسعه یکی از مهم‌ترین دارایی‌های ژئوپلیتیکی ایران تا این اندازه به تصمیم یک شریک خارجی وابسته شده است؟ و کشوری که در حوزه‌های مختلف صنعتی، انرژی، عمرانی و زیرساختی توان اجرای پروژه‌های پیچیده را به دست آورده، دلیلی ندارد توسعه بندر راهبردی خود را معطل فراتر از عملکرد بیرونی نگه دارد. از طرفی دیگر تأمین مالی پروژه‌های زیرساختی در جهان امروز صرفاً از مسیر سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی انجام نمی‌شود و ابزارهای متنوعی برای تجهیز منابع مالی، از بازار سرمایه گرفته تا مشارکت بخش خصوصی، صندوق‌های پروژه، انتشار اوراق زیرساختی و سازوکارهای ترکیبی تأمین مالی وجود دارد، لکن محدود کردن گزینه‌های توسعه به حضور یک شریک خارجی، بیش از آنکه ناشی از محدودیت منابع باشد، حاصل نوعی خطای سیاست‌گذاری است.

نکته دیگری که کمتر مورد توجه قرار گرفته، هزینه فرصت تأخیر در توسعه چابهار است، واقع‌هستیم که رقابت در صنعت حمل‌ونقل و ترازیت منطقه‌ای منتظر تصمیم هیچ کشوری نمی‌ماند چراکه کربدو‌ها دائماً در حال بازتعریف هستند و بنادر رقیب ظرفیت‌های خود را افزایش می‌دهند و طبعاً جریان کالا به سمت مسیرهایی حرکت می‌کند که از سرعت، هزینه و قابلیت اطمینان بیشتری برخوردار باشند، بنابراین در چنین فضای، زمان خود به یک متغیر اقتصادی تبدیل می‌شود وقاعدتاً تأخیر در توسعه زیرساخت‌های چابهار، بخشی از مزیت بالقوه این بندر را مستهلک می‌کند و فرصت‌های جدیدی در اختیار رقیبا قرار می‌دهد.

بنابراین چابهار برای تبدیل شدن به یک گره مؤثر در شبکه تجارت منطقه‌ای، پیش از هر چیز به تکمیل زیرساخت‌های داخلی نیاز دارد و ارزش اقتصادی این بندر نیز از موقعیت جغرافیایی آن ناشی می‌شود و این موقعیت جغرافیایی همچنان در اختیار ایران قرار دارد، لکن هیچ کشور خارجی قادر نیست این مزیت را خلق کند و هیچ شریک خارجی نمی‌تواند جایگزین اراده ملی در بهره‌برداری از آن شود، پس مشارکت خارجی زمانی مفید خواهد بود که بر بستری از ظرفیت داخلی استوار باشد که مسیر توسعه را مستقل از تصمیمات بیرونی حفظ کند. از این منظر، مسئله اصلی چابهار انتخاب میان هند، چین یا بازیگر خارجی دیگر نیست، بلکه مسئله اصلی تعیین جایگاه سرمایه خارجی در راهبر توسعه این بندر است و آینده آن نیز بیش از هر عامل دیگری به تصمیم و اراده صاحبان آن یعنی مسئولان کشورمان وابسته است که با زانوی خودی به مقصد می‌رسد، نه با عصایی که هر لحظه امکان لغزش و رها شدن آن وجود دارد.

گزارش یک

بیناز قاسمی

سالانه فقط ۷ میلیارد دلار معادل یک پنجم در آمد نفت کشور صرف واردات خوراک دام می‌شود و وزارت جهاد کشاورزی با تغییر رویه جبران کمبود بازار گوشت قرمز از طریق واردات، طرح تولید علوفه ارزان را پیگیری می‌کند و پیش‌بینی می‌کند با اجرای این طرح، علاوه بر افزایش تولید، سرانه مصرف گوشت نیز بهبود خواهد یافت.

■ ■ ■

در یک دهه اخیر، تفکر واردات زنده، گوشت گرم و منجمد به منظور کنترل قیمت گوشت در بازار داخلی بر سایر روش‌ها اولویت داشت، وزارت جهاد کشاورزی علاوه بر واردات نهاده بازر دولتی، گوشت گرم و منجمد نیز بازر دولتی وارد می‌کرد تا هم‌زمان هم کمبود بازار تأمین شود و هم قیمت‌ها متعادل شود. به‌رغم همه تلاش‌ها، شاید به‌طور مقطعی قیمت‌ها متعادل می‌شد، اما در بلندمدت روند صعودی قیمت گوشت متوقف نمی‌شد. به ویژه از دی‌ماه سال گذشته با حذف ارز دولتی واردات نهاده‌های دامی، قیمت گوشت به کیلویی ۲ میلیون تومان رسیده‌است. به گفته دامداران، در ۷ ماه گذشته قیمت نهاده‌ها پنج برابر شده و بر قیمت تمام‌شده تأثیر مستقیمی داشته‌است. به گفته فعالان بازار، ۷۰ درصد هزینه تولید محصولات پروتئینی به علوفه و خوراک مربوط می‌شود؛ یعنی از ۲۰۰ هزار تومان قیمت گوشت، ۷۰۰ تومان را خوراک تشکیل می‌دهد. با وجود این، دولت دو سوم نیاز دامداری‌ها را از واردات تأمین می‌کند که قیمت آن با نوسانات ارز و تغییر قیمت جهانی، مرتب نوسان پیدا می‌کند.

■ **کشت آزمایشی علوفه ارزان در شیراز**

در یک سال اخیر، وزارت جهاد کشاورزی با پیگیری کشت علوفه دیم، تأمین علوفه ارزان را برنامہ‌ریزی

نکته

کرد. از این رو، کشت آزمایشی علوفه‌های مخلوط دیم در شیراز آغاز شد. در این خصوص، کارشناس زراعت مدیریت جهاد کشاورزی شیراز با اعلام اجرای نوع این طرح آزمایشی به ایسنا می‌گوید: توسعه این نوع کشت با بهبود کیفیت علوفه، نقش مستقیمی در افزایش تولید شیر و گوشت خواهد داشت.

دولت باز هم به گندم‌کاران دست زد

کشاورزی همواره افزایش تولید را به‌عنوان یکی از اهداف اصلی خود اعلام کرده است، اما افزایش تولید با دستور اداری مسئولان، محدودیت منابع مالی را علت این تأخیر عنوان می‌کنند، اما این استدلال، مسئولیت وزارت جهاد کشاورزی را کاهش نمی‌دهد، چراکه تأمین اعتبار، بخشی از فرآیند خرید تضمینی است و نمی‌توان آن را به امر حمله‌ای پس از خرید محصول موکول کرد و ضمناً دستگاهی که تعهد مالی ایجاد می‌کند، موظف است منابع اجرای هسان تعهد را نیز پیش‌بینی کند. پس انتقال اُتشار کمبود اعتبار به تولیدکننده، راحل فاصله نیست و به نوعی دست دولت به کشاورزان در جابه‌جایی هزینه از بودجه دولت به جیب کشاورز است. البته گزارش دیوان محاسبات از زایوه دیگری نیز اهمیت دارد؛ به‌طوری‌که این گزارش اختلاف میان وعده‌های مطرح‌شده و خرید تضمینی نیز سست خواهد شد. وزارت

اقتصاد

سرویس اقتصادی ۰۶۰۸۵۲۲۰۰

| روزنامه جوان | شماره ۷۶۴۳

علف ایرانی بانرخ ریال گوشت را ارزان می‌کند

به گفته وزارت جهاد کشاورزی، حدود ۷۰ درصد هزینه تولید گوشت مربوط به خوراک دام بوده و وابستگی به علوفه وارداتی که یک پنجم در آمد نفتی ایران را می‌بلعد موجب افزایش قیمت شده‌است. از این رو طرح کاشت علوفه ارزان داخلی در دستور کار قرار گرفته‌است

لیلا دیلمی می‌افزاید: کشت مخلوط علوفه دیم با هدف ارتقای کیفیت علوفه مصرفی دام اجرایی شده است. این مزارع شامل کشت توأم «جو با ماشک»، «جو با نخود» و همچنین ترکیب «گندم، ترتیکاله، ماشک، نخود و یولاف» با ناست‌های علمی و توصیه‌شده است. کارشناس زراعت مدیریت جهاد کشاورزی شیراز

می‌گوید: با توجه به کیفیت مناسب کشت و انطباق آن با محیطه این الگوی زراعی در منطقه قابل توصیه و توسعه است. وی می‌افزاید: پیش‌بینی می‌شود علوفه تولیدی ناشی از این مزارع، با بهبود جیره غذایی دام، گامی مؤثر در جهت خودکفایی و افزایش راندمان تولیدات دامی استان باشد.

خبر

بزار جدید تأمین مالی ارزی

برای بازاری سازی صنایع ارز آور رونمایی شد

هیئت عالی بانک مرکزی با تصویب دستورالعمل «صدور گواهی سپرده مدت‌دار ارزی ویژه سرمایه‌گذاری خاص»، زمینه ایجاد ابزاری جدید برای تأمین مالی ارزی طرح‌های تولیدی و صادرات‌محور را فراهم کرد. این ابزار با هدف تجهیز منابع ارزی بخش خصوصی و حمایت از بازاری سازی و توسعه صنایع ارز آور طراحی شده است. ■ ■ ■

هیئت عالی بانک مرکزی در شصت‌ونهمین جلسه خود، دستورالعمل «صدور گواهی سپرده مدت‌دار ارزی ویژه سرمایه‌گذاری خاص» را با هدف تأمین مالی ارزی طرح‌های مشخص سرمایه ثابت و سرمایه در گردش بنگاه‌های اقتصادی به تصویب رساند. این دستورالعمل می‌تواند به‌عنوان یکی از ابزارهای جدید حویالت از تولید و صنایع ارزآور مورد استفاده قرار گیرد. سپرده مدت‌دار ارزی ویژه سرمایه‌گذاری خاص، نوعی سپرده ارزی است که مؤسسات اعتباری برای تجهیز منابع مورد نیاز یک بخش مشخص افتتاح می‌کنند و در مقابل، برای سرمایه‌گذاران گواهی سپرده ارزی صادر می‌شود که امکان بهره‌مندی از سود و بازپرداخت

سهامداران خرد باز هم نبض بازار را در دست گرفتند

معامله‌گران حقیقی میداندار بورس شدند

فعالیت بیش از ۵۶۵ هزار ک معاملات، ارزش معاملات خرد سهام و صندوق‌های سهامی را از مرز ۲۷ همت عبور داد

بورس تهران در حالی هفته‌کاری منتهی به ۱۷ تیر را با فقط دو روز معاملاتی پشت‌سر گذاشت که حضور گسترده سرمایه‌گذاران و تداوم گردش نقدینگی، تحرک بازار را در سطح بالایی نگه داشت و بیش از ۵۶۵ هزار کد معاملاتی در این بازار به‌فعال بودند و ارزش معاملات خرد سهام و صندوق‌های سهامی در دادوستدهای ۲۰ تیر از ۲۷ هزار میلیارد تومان فراتر رفت و سهم نزدیک به ۷۰ درصدی سرمایه‌گذاران حقیقی از ارزش معاملات، در کنار تمرکز دادوستدها بر گروه‌های شیمیایی، پالایشی و بانکی، جایگاه معامله‌گران خرد در روند معاملات بازار سهام را پررنگ‌تر کرد. ■ ■ ■

بازار سهام در هفته کاری منتهی به ۱۷ تیر ۱۴۰۵ فقط در دو روز معاملاتی‌سی فعال بود، اما همین بازه کوتاه نیز با ثبت بیش از ۵۶۵ هزار کد فعال، یکی از پرترددترین هفته‌های سال را رقم زد و هم‌زمان ارزش معاملات خرد سهام و صندوق‌های سهامی در روز شنبه ۲۰ تیر به ۲۷ هزار و ۴۶ میلیارد تومان رسید و جایگاه بازار سرمایه را به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مقاصد سرمایه‌گذاری حفظ کرد.

آمارهای معاملاتی گویای آن است که سرمایه‌گذاران حقیقی همچنان بازیگران اصلی بورس هستند و از مجموع ارزش مبادلات ثبت شده در هفته منتهی به ۱۷ تیر، بیش از ۷۲۸ هزار میلیارد ریال به معاملات حقیقی‌ها اختصاص یافت که سهمی نزدیک به ۷۰ درصد از کل ارزش معاملات را دربر گرفت و در مقابل، حقوقی‌ها ۱۶ هزار و ۳۱۰ میلیارد ریال و صندوق‌های سهامی ۶۶ هزار و ۹۱۱ میلیارد ریال از ارزش مبادلات را به خود اختصاص دادند.

کل فراورس هم با افت ۱.۴ درصدی تا محدوده ۲۹ هزار و ۹۷۴ واحد عقب‌نشست. در حالی که شاخص هموزن نشان می‌دهد فشار عرضه محدود به چند نماد بزرگ نبوده و بخش وسیعی از بازار را دربر گرفته است، با این حال ارزش بالای معاملات بیانگر آن است که معامله‌گران همچنان حضور فعالی در بازار دارند و خروج گسترده نقدینگی از بورس رخ نداده است. در بخش دیگری از معاملات روز شنبه، ۹۶ نماد در محل معاملات پایانی مورد دادوستد قرار گرفتند و ارزش این معاملات به ۱۰۸ میلیارد تومان رسید و این صنعت فنی و مهندسی با رشد ۲.۶۷ درصدی در جایگاه دوم قرار گرفت و شاخص آن تا سطح تاریخی ۱۶ هزار و ۹۶۱ واحد افزایش یافت.

محصولات دارویی نیز با رشد ۲.۰۶ درصدی در سطح ۵۱۷ هزار و ۲۲۷ واحد قرار گرفت و همچنان یکی از پرپزده‌ترین گروه‌های بازار باقی‌ماند، شاخص این صنعت از ابتدای سال تاکنون ۱۰۰ درصد رشد کرده و بهترین عملکرد را میان صنایع فعال بورس هموزن نیز ۱.۲ درصد کاهش یافت و در ارتقاع یک شنبه، صنایع فنی و مهندسی، رایانه، حمل و نقل

یکشنبه ۲۱ تیر ۱۴۰۵ | ۲۷ محرم ۱۴۴۸ |

بازار سهام در هفته کاری منتهی به ۱۷ تیر ۱۴۰۵ فقط در دو روز معاملاتی‌سی فعال بود، اما همین بازه کوتاه نیز با ثبت بیش از ۵۶۵ هزار کد فعال، یکی از پرترددترین هفته‌های سال را رقم زد و هم‌زمان ارزش معاملات خرد سهام و صندوق‌های سهامی در روز شنبه ۲۰ تیر به ۲۷ هزار و ۴۶ میلیارد تومان رسید و جایگاه بازار سرمایه را به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مقاصد سرمایه‌گذاری حفظ کرد.

آمارهای معاملاتی گویای آن است که سرمایه‌گذاران حقیقی همچنان بازیگران اصلی بورس هستند و از مجموع ارزش مبادلات ثبت شده در هفته منتهی به ۱۷ تیر، بیش از ۷۲۸ هزار میلیارد ریال به معاملات حقیقی‌ها اختصاص یافت که سهمی نزدیک به ۷۰ درصد از کل ارزش معاملات را دربر گرفت و در مقابل، حقوقی‌ها ۱۶ هزار و ۳۱۰ میلیارد ریال و صندوق‌های سهامی ۶۶ هزار و ۹۱۱ میلیارد ریال از ارزش مبادلات را به خود اختصاص دادند.

بورس تهران در حالی هفته‌کاری منتهی به ۱۷ تیر را با فقط دو روز معاملاتی‌سی فعال بود، اما همین بازه کوتاه نیز با ثبت بیش از ۵۶۵ هزار کد فعال، یکی از پرترددترین هفته‌های سال را رقم زد و هم‌زمان ارزش معاملات خرد سهام و صندوق‌های سهامی در روز شنبه ۲۰ تیر به ۲۷ هزار و ۴۶ میلیارد تومان رسید و جایگاه بازار سرمایه را به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مقاصد سرمایه‌گذاری حفظ کرد.

آمارهای معاملاتی گویای آن است که سرمایه‌گذاران حقیقی همچنان بازیگران اصلی بورس هستند و از مجموع ارزش مبادلات ثبت شده در هفته منتهی به ۱۷ تیر، بیش از ۷۲۸ هزار میلیارد ریال به معاملات حقیقی‌ها اختصاص یافت که سهمی نزدیک به ۷۰ درصد از کل ارزش معاملات را دربر گرفت و در مقابل، حقوقی‌ها ۱۶ هزار و ۳۱۰ میلیارد ریال و صندوق‌های سهامی ۶۶ هزار و ۹۱۱ میلیارد ریال از ارزش مبادلات را به خود اختصاص دادند.

بورس تهران در حالی هفته‌کاری منتهی به ۱۷ تیر را با فقط دو روز معاملاتی‌سی فعال بود، اما همین بازه کوتاه نیز با ثبت بیش از ۵۶۵ هزار کد فعال، یکی از پرترددترین هفته‌های سال را رقم زد و هم‌زمان ارزش معاملات خرد سهام و صندوق‌های سهامی در روز شنبه ۲۰ تیر به ۲۷ هزار و ۴۶ میلیارد تومان رسید و جایگاه بازار سرمایه را به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مقاصد سرمایه‌گذاری حفظ کرد.

آمارهای معاملاتی گویای آن است که سرمایه‌گذاران حقیقی همچنان بازیگران اصلی بورس هستند و از مجموع ارزش مبادلات ثبت شده در هفته منتهی به ۱۷ تیر، بیش از ۷۲۸ هزار میلیارد ریال به معاملات حقیقی‌ها اختصاص یافت که سهمی نزدیک به ۷۰ درصد از کل ارزش معاملات را دربر گرفت و در مقابل، حقوقی‌ها ۱۶ هزار و ۳۱۰ میلیارد ریال و صندوق‌های سهامی ۶۶ هزار و ۹۱۱ میلیارد ریال از ارزش مبادلات را به خود اختصاص دادند.

بورس تهران در حالی هفته‌کاری منتهی به ۱۷ تیر را با فقط دو روز معاملاتی‌سی فعال بود، اما همین بازه کوتاه نیز با ثبت بیش از ۵۶۵ هزار کد فعال، یکی از پرترددترین هفته‌های سال را رقم زد و هم‌زمان ارزش معاملات خرد سهام و صندوق‌های سهامی در روز شنبه ۲۰ تیر به ۲۷ هزار و ۴۶ میلیارد تومان رسید و جایگاه بازار سرمایه را به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مقاصد سرمایه‌گذاری حفظ کرد.

آمارهای معاملاتی گویای آن است که سرمایه‌گذاران حقیقی همچنان بازیگران اصلی بورس هستند و از مجموع ارزش مبادلات ثبت شده در هفته منتهی به ۱۷ تیر، بیش از ۷۲۸ هزار میلیارد ریال به معاملات حقیقی‌ها اختصاص یافت که سهمی نزدیک به ۷۰ درصد از کل ارزش معاملات را دربر گرفت و در مقابل، حقوقی‌ها ۱۶ هزار و ۳۱۰ میلیارد ریال و صندوق‌های سهامی ۶۶ هزار و ۹۱۱ میلیارد ریال از ارزش مبادلات را به خود اختصاص دادند.

■ **کشت علوفه ارزان جایگزین واردات علوفه**
همچنین معاون امور تولیدات دامسی وزارت جهاد کشاورزی در گفت‌وگو با فارس، طرح کشت آزمایشی تولید علوفه را موفق دانسته و می‌گوید: کشور در دهه‌های گذشته ظرفیت دامداری سنتی، که دام از کاهش داد و به دامداری صنعتی روی آورد و به گفته معاون امور دام وزارت جهاد کشاورزی، استفاده از علوفه وارداتی گران عملی برای گرانی گوشت شد. روح‌الله زحمتکش می‌افزاید: وزارت جهاد کشاورزی طرح تولید علوفه در زمین‌های دیم را دنبال می‌کند. با این روش، تولیدات دیم چهار برابر خواهد شد.

■ **موفقان و مختالفان کشت علوفه دیم**
این طرح به دلیل بروز خشکسالی و کاهش بارندگی‌ها با موفقان و مختالفانی روبه‌رو شده است. علی زمانی، کارشناس ارشد هوشناسی، در این خصوص می‌گوید: ۲۲۰ متری برای بارندگی ایران مناسب کشت دیم نیست؛ حداقل نیاز برای کشت دیم ۳۰۰ متری بارندگی است و این طرح شناس موفقیت کمتری دارد. در مقابل، کارشناس ارشد کشاورزی ابراهیم مرادزاده به پیشرفت جهانی در اصلاح بذور مقاوم به خشکی و استفاده از تکنولوژی مانند کشاورزی حفاظتی اشاره می‌کند که تولید در زمین‌های دیم حتی با بارش کمتر را امکان‌پذیر کرده است و افزایش بهره‌وری در شش میلیون هکتار زمین دیم، حداقل نیمی از وابستگی به واردات را کاهش می‌دهد. به گفته وی، ترکیه و قزاقستان از یک دهه اخیر با تمرکز روی دیم‌کاری و استفاده از تکنولوژی جدید، بخش زیادی از غلات و علوفه مورد نیاز دامداری‌ها را به‌روش دیم تولید کردند.

بورس تهران در حالی هفته‌کاری منتهی به ۱۷ تیر را با فقط دو روز معاملاتی‌سی فعال بود، اما همین بازه کوتاه نیز با ثبت بیش از ۵۶۵ هزار کد فعال، یکی از پرترددترین هفته‌های سال را رقم زد و هم‌زمان ارزش معاملات خرد سهام و صندوق‌های سهامی در روز شنبه ۲۰ تیر به ۲۷ هزار و ۴۶ میلیارد تومان رسید و جایگاه بازار سرمایه را به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مقاصد سرمایه‌گذاری حفظ کرد.

آمارهای معاملاتی گویای آن است که سرمایه‌گذاران حقیقی همچنان بازیگران اصلی بورس هستند و از مجموع ارزش مبادلات ثبت شده در هفته منتهی به ۱۷ تیر، بیش از ۷۲۸ هزار میلیارد ریال به معاملات حقیقی‌ها اختصاص یافت که سهمی نزدیک به ۷۰ درصد از کل ارزش معاملات را دربر گرفت و در مقابل، حقوقی‌ها ۱۶ هزار و ۳۱۰ میلیارد ریال و صندوق‌های سهامی ۶۶ هزار و ۹۱۱ میلیارد ریال از ارزش مبادلات را به خود اختصاص دادند.

بورس تهران در حالی هفته‌کاری منتهی به ۱۷ تیر را با فقط دو روز معاملاتی‌سی فعال بود، اما همین بازه کوتاه نیز با ثبت بیش از ۵۶۵ هزار کد فعال، یکی از پرترددترین هفته‌های سال را رقم زد و هم‌زمان ارزش معاملات خرد سهام و صندوق‌های سهامی در روز شنبه ۲۰ تیر به ۲۷ هزار و ۴۶ میلیارد تومان رسید و جایگاه بازار سرمایه را به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مقاصد سرمایه‌گذاری حفظ کرد.

آمارهای معاملاتی گویای آن است که سرمایه‌گذاران حقیقی همچنان بازیگران اصلی بورس هستند و از مجموع ارزش مبادلات ثبت شده در هفته منتهی به ۱۷ تیر، بیش از ۷۲۸ هزار میلیارد ریال به معاملات حقیقی‌ها اختصاص یافت که سهمی نزدیک به ۷۰ درصد از کل ارزش معاملات را دربر گرفت و در مقابل، حقوقی‌ها ۱۶ هزار و ۳۱۰ میلیارد ریال و صندوق‌های سهامی ۶۶ هزار و ۹۱۱ میلیارد ریال از ارزش مبادلات را به خود اختصاص دادند.

بورس تهران در حالی هفته‌کاری منتهی به ۱۷ تیر را با فقط دو روز معاملاتی‌سی فعال بود، اما همین بازه کوتاه نیز با ثبت بیش از ۵۶۵ هزار کد فعال، یکی از پرترددترین هفته‌های سال را رقم زد و هم‌زمان ارزش معاملات خرد سهام و صندوق‌های سهامی در روز شنبه ۲۰ تیر به ۲۷ هزار و ۴۶ میلیارد تومان رسید و جایگاه بازار سرمایه را به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مقاصد سرمایه‌گذاری حفظ کرد.

آمارهای معاملاتی گویای آن است که سرمایه‌گذاران حقیقی همچنان بازیگران اصلی بورس هستند و از مجموع ارزش مبادلات ثبت شده در هفته منتهی به ۱۷ تیر، بیش از ۷۲۸ هزار میلیارد ریال به معاملات حقیقی‌ها اختصاص یافت که سهمی نزدیک به ۷۰ درصد از کل ارزش معاملات را دربر گرفت و در مقابل، حقوقی‌ها ۱۶ هزار و ۳۱۰ میلیارد ریال و صندوق‌های سهامی ۶۶ هزار و ۹۱۱ میلیارد ریال از ارزش مبادلات را به خود اختصاص دادند.

بورس تهران در حالی هفته‌کاری منتهی به ۱۷ تیر را با فقط دو روز معاملاتی‌سی فعال بود، اما همین بازه کوتاه نیز با ثبت بیش از ۵۶۵ هزار کد فعال، یکی از پرترددترین هفته‌های سال را رقم زد و هم‌زمان ارزش معاملات خرد سهام و صندوق‌های سهامی در روز شنبه ۲۰ تیر به ۲۷ هزار و ۴۶ میلیارد تومان رسید و جایگاه بازار سرمایه را به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مقاصد سرمایه‌گذاری حفظ کرد.

آمارهای معاملاتی گویای آن است که سرمایه‌گذاران حقیقی همچنان بازیگران اصلی بورس هستند و از مجموع ارزش مبادلات ثبت شده در هفته منتهی به ۱۷ تیر، بیش از ۷۲۸ هزار میلیارد ریال به معاملات حقیقی‌ها اختصاص یافت که سهمی نزدیک به ۷۰ درصد از کل ارزش معاملات را دربر گرفت و در مقابل، حقوقی‌ها ۱۶ هزار و ۳۱۰ میلیارد ریال و صندوق‌های سهامی ۶۶ هزار و ۹۱۱ میلیارد ریال از ارزش مبادلات را به خود اختصاص دادند.

بورس تهران در حالی هفته‌کاری منتهی به ۱۷ تیر را با فقط دو روز معاملاتی‌سی فعال بود، اما همین بازه کوتاه نیز با ثبت بیش از ۵۶۵ هزار کد فعال، یکی از پرترددترین هفته‌های سال را رقم زد و هم‌زمان ارزش معاملات خرد سهام و صندوق‌های سهامی در روز شنبه ۲۰ تیر به ۲۷ هزار و ۴۶ میلیارد تومان رسید و جایگاه بازار سرمایه را به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مقاصد سرمایه‌گذاری حفظ کرد.

آمارهای معاملاتی گویای آن است که سرمایه‌گذاران حقیقی همچنان بازیگران اصلی بورس هستند و از مجموع ارزش مبادلات ثبت شده در هفته منتهی به ۱۷ تیر، بیش از ۷۲۸ هزار میلیارد ریال به معاملات حقیقی‌ها اختصاص یافت که سهمی نزدیک به ۷۰ درصد از کل ارزش معاملات را دربر گرفت و در مقابل، حقوقی‌ها ۱۶ هزار و ۳۱۰ میلیارد ریال و صندوق‌های سهامی ۶۶ هزار و ۹۱۱ میلیارد ریال از ارزش مبادلات را به خود اختصاص دادند.

بورس تهران در حالی هفته‌کاری منتهی به ۱۷ تیر را با فقط دو روز معاملاتی‌سی فعال بود، اما همین بازه کوتاه نیز با ثبت بیش از ۵۶۵ هزار کد فعال، یکی از پرترددترین هفته‌های سال را رقم زد و هم‌زمان ارزش معاملات خرد سهام و صندوق‌های سهامی در روز شنبه ۲۰ تیر به ۲۷ هزار و ۴۶ میلیارد تومان رسید و جایگاه بازار سرمایه را به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مقاصد سرمایه‌گذاری حفظ کرد.

آمارهای معاملاتی گویای آن است که سرمایه‌گذاران حقیقی همچنان بازیگران اصلی بورس هستند و از مجموع ارزش مبادلات ثبت شده در هفته منتهی به ۱۷ تیر، بیش از ۷۲۸ هزار میلیارد ریال به معاملات حقیقی‌ها اختصاص یافت که سهمی نزدیک به ۷۰ درصد از کل ارزش معاملات را دربر گرفت و در مقابل، حقوقی‌ها ۱۶ هزار و ۳۱۰ میلیارد ریال و صندوق‌های سهامی ۶۶ هزار و ۹۱۱ میلیارد ریال از ارزش مبادلات را به خود اختصاص دادند.

بورس تهران در حالی هفته‌کاری منتهی به ۱۷ تیر را با فقط دو روز معاملاتی‌سی فعال بود، اما همین بازه کوتاه نیز با ثبت بیش از ۵۶۵ هزار کد فعال، یکی از پرترددترین هفته‌های سال را رقم زد و هم‌زمان ارزش معاملات خرد سهام و صندوق‌های سهامی در روز شنبه ۲۰ تیر به ۲۷ هزار و ۴۶ میلیارد تومان رسید و جایگاه بازار سرمایه را به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مقاصد سرمایه‌گذاری حفظ کرد.

آمارهای معاملاتی گویای آن است که سرمایه‌گذاران حقیقی همچنان بازیگران اصلی بورس هستند و از مجموع ارزش مبادلات ثبت شده در هفته منتهی به ۱۷ تیر، بیش از ۷۲۸ هزار میلیارد ریال به معاملات حقیقی‌ها اختصاص یافت که سهمی نزدیک به ۷۰ درصد از کل ارزش معاملات را دربر گرفت و در مقابل، حقوقی‌ها ۱۶ هزار و ۳۱۰ میلیارد ریال و صندوق‌های سهامی ۶۶ هزار و ۹۱۱ میلیارد ریال از ارزش مبادلات را به خود اختصاص دادند.

بورس تهران در حالی هفته‌کاری منتهی به ۱۷ تیر را با فقط دو روز معاملاتی‌سی فعال بود، اما همین بازه کوتاه نیز با ثبت بیش از ۵۶۵ هزار کد فعال، یکی از پرترددترین هفته‌های سال را رقم زد و هم‌زمان ارزش معاملات خرد سهام و صندوق‌های سهامی در روز شنبه ۲۰ تیر به ۲۷ هزار و ۴۶ میلیارد تومان رسید و جایگاه بازار سرمایه را به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مقاصد سرمایه‌گذاری حفظ کرد.

آمارهای معاملاتی گویای آن است که سرمایه‌گذاران حقیقی همچنان بازیگران اصلی بورس هستند و از مجموع ارزش مبادلات ثبت شده در هفته منتهی به ۱۷ تیر، بیش از ۷۲۸ هزار میلیارد ریال به معاملات حقیقی‌ها اختصاص یافت که سهمی نزدیک به ۷۰ درصد از کل ارزش معاملات را دربر گرفت و در مقابل، حقوقی‌ها ۱۶ هزار و ۳۱۰ میلیارد ریال و صندوق‌های سهامی ۶۶ هزار و ۹۱۱ میلیارد ریال از ارزش مبادلات را به خود اختصاص دادند.

بورس تهران در حالی هفته‌کاری منتهی به ۱۷ تیر را با فقط دو روز معاملاتی‌سی فعال بود، اما همین بازه کوتاه نیز با ثبت بیش از ۵۶۵ هزار کد فعال، یکی از پرترددترین هفته‌های سال را رقم زد و هم‌زمان ارزش معاملات خرد سهام و صندوق‌های سهامی در روز شنبه ۲۰ تیر به ۲۷ هزار و ۴۶ میلیارد تومان رسید و جایگاه بازار سرمایه را به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مقاصد سرمایه‌گذاری حفظ کرد.

آمارهای معاملاتی گویای آن است که سرمایه‌گذاران حقیقی همچنان بازیگران اصلی بورس هستند و از مجموع ارزش مبادلات ثبت شده در هفته منتهی به ۱۷ تیر، بیش از ۷۲۸ هزار میلیارد ریال به معاملات حقیقی‌ها اختصاص یافت که سهمی نزدیک به ۷۰ درصد از کل ارزش معاملات را دربر گرفت و در مقابل، حقوقی‌ها ۱۶ هزار و ۳۱۰ میلیارد ریال و صندوق‌های سهامی ۶۶ هزار و ۹۱۱ میلیارد ریال از ارزش مبادلات را به خود اختصاص دادند.

بورس تهران در حالی هفته‌کاری منتهی به ۱۷ تیر را با فقط دو روز معاملاتی‌سی فعال بود، اما همین بازه کوتاه نیز با ثبت بیش از ۵۶۵ هزار کد فعال، یکی از پرترددترین هفته‌های سال را رقم زد و هم‌زمان ارزش معاملات خرد سهام و صندوق‌های سهامی در روز شنبه ۲۰ تیر به ۲۷ هزار و ۴۶ میلیارد تومان رسید و جایگاه بازار سرمایه را به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مقاصد سرمایه‌گذاری حفظ کرد.

آمارهای معاملاتی گویای آن است که سرمایه‌گذاران حقیقی همچنان بازیگران اصلی بورس هستند و از مجموع ارزش مبادلات ثبت شده در هفته منتهی به ۱۷ تیر، بیش از ۷۲۸ هزار میلیارد ریال به معاملات حقیقی‌ها اختصاص یافت که سهمی نزدیک به ۷۰ درصد از کل ارزش معاملات را دربر گرفت و در مقابل، حقوقی‌ها ۱۶ هزار و ۳۱۰ میلیارد ریال و صندوق‌های سهامی ۶۶ هزار و ۹۱۱ میلیارد ریال از ارزش مبادلات را به خود اختصاص دادند.

بورس تهران در حالی هفته‌کاری منتهی به ۱۷ تیر را با فقط دو روز معاملاتی‌سی فعال بود، اما همین بازه کوتاه نیز با ثبت بیش از ۵۶۵ هزار کد فعال، یکی از پرترددترین هفته‌های سال را رقم زد و هم‌زمان ارزش معاملات خرد سهام و صندوق‌های سهامی در روز شنبه ۲۰ تیر به ۲۷ هزار و ۴۶ میلیارد تومان رسید و جایگاه بازار سرمایه را به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مقاصد سرمایه‌گذاری حفظ کرد.

آمارهای معاملاتی گویای آن است که سرمایه‌گذاران حقیقی همچنان بازیگران اصلی بورس هستند و از مجموع ارزش مبادلات ثبت شده در هفته منتهی به ۱۷ تیر، بیش از ۷۲۸ هزار میلیارد ریال به معاملات حقیقی‌ها اختصاص یافت که سهمی نزدیک به ۷۰ درصد از کل ارزش معاملات را دربر گرفت و در مقابل، حقوقی‌ها ۱۶ هزار و ۳۱۰ میلیارد ریال و صندوق‌های سهامی ۶۶ هزار و ۹۱۱ میلیارد ریال از ارزش مبادلات را به خود اختصاص دادند.

بورس تهران در حالی هفته‌کاری منتهی به ۱۷ تیر را با فقط دو روز معاملاتی‌سی فعال بود، اما همین بازه کوتاه نیز با ثبت بیش از ۵۶۵ هزار کد فعال، یکی از پرترددترین هفته‌های سال را رقم زد و هم‌زمان ارزش معاملات خرد سهام و صندوق‌های سهامی در روز شنبه ۲۰ تیر به ۲۷ هزار و ۴۶ میلیارد تومان رسید و جایگاه بازار سرمایه را به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مقاصد سرمایه‌گذاری حفظ کرد.

آمارهای معاملاتی گویای آن است که سرمایه‌گذاران حقیقی همچنان بازیگران اصلی بورس هستند و از مجموع ارزش مبادلات ثبت شده در هفته منتهی به ۱۷ تیر، بیش از ۷۲۸ هزار میلیارد ریال به معاملات حقیقی‌ها اختصاص یافت که سهمی نزدیک به ۷۰ درصد از کل ارزش معاملات را دربر گرفت و در مقابل، حقوقی‌ها ۱۶ هزار و ۳۱۰ میلیارد ریال و صندوق‌های سهامی ۶۶ هزار و ۹۱۱ میلیارد ریال از ارزش مبادلات را به خود اختصاص دادند.

بورس تهران در حالی هفته‌کاری منتهی به ۱۷ تیر را با فقط دو روز معاملاتی‌سی فعال بود، اما همین بازه کوتاه نیز با ثبت بیش از ۵۶۵ هزار کد فعال، یکی از پرترددترین هفته‌های سال را رقم زد و هم‌زمان ارزش معاملات خرد سهام و صندوق‌های سهامی در روز شنبه ۲۰ تیر به ۲۷ هزار و ۴۶ میلیارد تومان رسید و جایگاه بازار سرمایه را به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مقاصد سرمایه‌گذاری حفظ کرد.

آمارهای معاملاتی گویای آن است که سرمایه‌گذاران حقیقی همچنان بازیگران اصلی بورس هستند و از مجموع ارزش مبادلات ثبت شده در هفته منتهی به ۱۷ تیر، بیش از ۷۲۸ هزار میلیارد ریال به معاملات حقیقی‌ها اختصاص یافت که سهمی نزدیک به ۷۰ درصد از کل ارزش معاملات را دربر گرفت و در مقابل، حقوق